

mutare, ut omnes fatentur; ita ergo in præsenti. Ad confirmationem Navarrus supra negat antecedens; imo facilius putat posse poenitentiam pro peccato reservato a superiori impositam commutari ab inferiori, quam materiam voti. Sed ego valde probabile censeo illud antecedens; sed quia illud est alterius considerationis, quidquid de illo sit, negandam censeo illationem, et consequenter asserendum facilius posse materiam voti, quam poenitentiam injunctam commutari. Ratio differentiae est, quia per commutationem voti non

imponit superior aliquod præceptum, sed tantum mutat materiam, et obligatio relinquitur ex vi voti, quod juxta materię qualitatem subiectur potestati commutandi, vel dispensandi, quam habet sacerdos. Quando vero superior poenitentiam imponit, sua auctoritate et jurisdictione imponit specialem obligacionem et præceptum, quod ab inferiori mutari non potest. Ad secundam confirmationem, Glossæ illæ intelligenda sunt juxta ultimam limitationem positam, alioqui earum sententia non esset admittenda.

FINIS SECUNDÆ PARTIS HUJUS MATERIAE.

TERTIA HUJUS OPERIS PARS

DE EXTREMÆ UNCTIONIS SACRAMENTO.

Quamvis sacramentum hoc distinetum sit a sacramento poenitentiae, utpote ad diversum finem institutum, et ex diversa forma ac materia constans, habet tamen cum illo quamdam conjunctionem et affinitatem, eo quod poenitentia ad tollenda peccata, unctione vero ad reliquias peccatorum, quæ illis sublati permanere solent, auferendas ordinatur; quamobrem consummativum poenitentiae, vel totius Christianæ vitæ, quæ perpetua poenitentia esse debet, dictum est a Patribus, ut Concilium Tridentinum notavit c. 1 de hoc sacramento. Et ideo ejusdem Concilii vestigia sequentes, absolute poenitentiae sacramento, priusquam de aliis rebus illi sacramento annexis dicamus, visum est de hoc sacramento disputare; præsertim quia omnia, quæ in hoc libro tractanda supersunt, ut sunt purgatorium, suffragia et indulgentiae, non minus post hoc, quam post poenitentiae sacramentum succedunt, suumque locum ac fructum habent. Optime ergo sacramentum hoc in hunc locum cadit.

DISPUTATIO XXXIX.

DE INSTITUTIONE HUJUS SACRAMENTI.

Licet sacramentum hoc brevius expediri possit, quam præcedentia, eumdem nihilominus ordinem in eo explicando servabimus. Ut ergo a questione an sit, initium sumamus, in disputatione præsenti illius institutionem, in sequentibus vero essentiam, effectus et causas ejus, ac tandem ceremonias et præcepta, si quæ sunt, quæ ad illud pertinere videantur, explicabimus.

SECTIO I.

Utrum detur in Ecclesia verum sacramentum quod extrema unctio appelletur.

1. Error hereticorum. — Nomine extremæ unctionis Ecclesia Catholica intelligit quod-

dam speciale sacramentum sic dictum, quia et per quamdam unctionem confertur, et veluti extrellum est omnium sacramentorum, et in extremo vita periculo confertur; inquirimus ergo an verum sit esse in Ecclesia tale sacramentum. Multi enim heretici illud esse sacramentum negarunt, ut Waldenses apud Aeneam Sylvium, lib. de Origine Bohemorum, c. 33, et Albigenses apud Sander., lib. 7 de Visib. Monar., haeres. 151. Item Albanenses apud Anton., 4 p. Theolog., tit. 11, cap. 7, § ult., et Rutheni apud Prateolum, verb. *Rutheni*. Præterea in eodem fuit errore Wicleph, ut refert Waldens., tom. 2 de Sacramentis, c. 163; Lutherus item, Calvinus, et alii sectarii, ut Prateolus, et recentiores controversiarum scriptores late referunt. Fundamentum eorum est, quia in Scriptura nullum est hujus sacramenti indicium, nec præceptum, nec promissio, quod statim examinabimus tractando locum Jacobi.

2. Assertio prima. — Dicendum vero est, extremam unctionem esse verum sacramentum, unumque ex septem legis novæ. Assertionis est de fide, ad quam confirmandam sufficeret Ecclesiastica traditio, et perpetua consensio, etiamsi in Scriptura non continetur. Solet nihilominus ex duabus locis Scripturæ colligi.

Locus Marci expenditur.

3. Prior exposicio suadetur. — Prior est Marci 6, ubi dicitur Christus misisse Apostolos ad prædicandum, et de eis subditur: *Et ungabant oleo multos ægrotos, et sanabant.* Hoc testimonio utuntur ad hoc dogma comprobandum Wald. supra, et Castro contra Heres, verb. *Extrema unctione*, et Petrus Soto, lect. 1 de hoc sacramento; putant enim illam unctionem fuisse verum sacramentum. Et videtur hæc sententia fidei consentanea et accommodata contra hereticos hujus temporis, propter hæc argumenta. Primum quia, si unctione in hoc loco sacramentum non est, ne calibi

est; nulla est enim ratio cur hic negetur esse sacramentum, alibi vero affirmetur. Et confirmare hoc possumus, quia veteres expositores hac ratione moti, de eadem unctione locum hunc, et aliud Jacobi statim tractandum interpretantur, ut patet in Beda, Theophyl. et aliis. Secundum argumentum est, quia sacramentum nihil aliud est, quam cæremonia a Christo instituta tanquam ordinariū remedium salutis animæ, quæ tota definitio convenit illi Apostolice unctioni. Tertium, quia si solum ad curanda corpora illa unctione uterentur Apostoli, sine causa oleum exhiberent, cuius usus occultare potius, ac diminuere miraculum, quam angere, vel manifestare posset, quod fuissest contra finem illorum miraculorum. Itaque melius solo verbo ostenderent sanitatem illam in Christi virtute et supernaturaliter dari, quam oleo adhibito; ergo non tantum ad morbos curandos, sed ut verum sacramentum illud ministrabant. Quartum, quia nec Apostoli in aliis efficiendis miraculis, nec alii fideles, qui gratiam habuerunt curationis, oleo utebantur ad corpora tantum curanda; ergo signum est Apostolos non ob hunc solum finem, sed propter animæ curationem unctione illa, tanquam vero sacramento, usos fuisse.

4. Nihilominus verius censeo unctionem illam, qua ad curanda corpora ægrotantium Apostoli utebantur, Marc. 6, non fuisse verum sacramentum extremæ unctionis, licet fuerit veluti quoddam prævium signum, seu adumbratio ejus. Quam sententiam videntur supponere Hugo, Magist., Bonavent. et Alens. superius citati; nam si credidissent, Apostolos vivente Christo ministrasse hoc sacramentum, nunquam negassent illud fuisse ab ipso Christo immediate institutum. D. Thomas autem in 4, d. 23, q. 1, art. 1, q. 3, ad 1, prius rationem reddit, cur Evangelista hujus sacramenti mentionem non fecerint, supponens in hoc loco non esse sermonem de hoc sacramento; postea vero subjungit: *Tamen etiam de olei unctione mentio sit Marc. 6*, insinuans, licet ibi non sit sermo de sacramento, tamen mentionem illius unctionis non fieri sine mysterio, nec sine ordine ad hoc sacramentum adumbrandum. Expressius tenet eam opinionem Soto ibi, q. 1, art. 1; Jansenius in Concord., cap. 55, in fine; Bellarm., libro de hoc sacramento, c. 2.

5. Probatur primo. — Conjecturæ sunt, prima, quia in textu illo Evangelico nullum est indicium sacramentalis unctionis, sed

tantum medicinalis seu curativæ; soluer enim dicit Marcus: *Ungebant ægros, et sanabant*; Matth. autem, c. 10, refert dixisse Christum Apostolis: *Infirmos curate*; Marcus vero insinuavit etiam modum docuisse, seu designasse, scilicet, oleo ungendo; quia non est verisimile eos usuros fuisse oleo, nisi Christus id significasset. Quamvis enim non constet, Christum præcepisse ut oleo uterentur, et non re alia (potuit enim generatim dicere, ut curarent infirmos, applicando quidquid ad manum frequentius occurreret, vel utendo signo aliquo pro sua voluntate), nihilominus verisimilius est, in particuliari etiam præscriptissime unctionem olei, non tamen ad curandas animas per ipsam unctionem per se ac immediate, nulla enim de hoc mentio ibi fit, sed ad curationem illam exercendam, de qua dictum est: *Infirmos curate*. Dico autem, per ipsam unctionem, etc., quia illa etiam corporum sanatio ordinabatur ad stabilendam et persuadendam fidem, et consequenter ad animæ salutem; id autem non satis est ad rationem sacramenti, præsertim novæ legis, nisi ipsummet externum signum ad spirituale effectum immediate ordinetur; quod de illa unctione cum aliquo fundamento in Evangelio dici non potest.

6. Secundo. — Evasio refutatur. — Secunda et vehemens conjectura est, quia tunc Apostoli non erant ordinati sacerdotes, ut possent hoc sacramentum ministrare. Antecedens sumitur ex Conc. Trid., sess. 22, c. 1, ubi volens explicare institutionem sacrificii Missæ ait, Christum in coena novissima, qua nocte tradebatur, corpus suum et sanguinem sub speciebus panis et vini Deo Patri obtulisse; et subdit statim: Ac sub earumdem rerum symbolis Apostolis, quos tunc novi testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit, etc. Si ergo tunc constituebat, certum est non prius fuisse sacerdotes. Item si tunc dedit eis potestatem offerendi sacrificium, per illa verba: *Hoc facite*, etc., antea ergo non habebant; non erant ergo sacerdotes. Quod si quis dicat, Concilium loqui de sacerdotio quoad potestatem conficiendi corpus Domini, et quoad hanc esse certum fuisse ordinatos in coena, tamen quoad alias potestates potuisse prius ordinari. Contra hoc est, quia prima potestas, que datur sacerdoti, est ad conficiendum verum Christi corpus; ergo si quoad hanc non erant ordinati, simpliciter et omnino ordinati non erant. Præsertim, quia præter hanc potestatem solum

datur alia in corpus mysticum ad remittenda peccata, et haec data fuit Joan. 20, ut idem Concilium definit, sess. 14, c. 1. Fingere autem aliam potestatem, seu quasi partem ordinationis sacerdotis, et dicere quoad illam partem fuisse prius ordinatos sacerdotes, et vanum est, et præter Ecclesia sensum. Responderi potest, Christo legislatori non esse legem imponendam; potuit enim ipse concedere, ut etiam a non sacerdotibus hoc sacramentum ministraretur, sicut de baptismo legimus. Sed non est simile, quia in baptismo sacerdos non est necessarius minister, sicut est in hoc sacramento; et licet potuerit Christus dispensare, tamen sine necessitate et sine testimonio id asserere, minus probabile videtur.

7. Reprobatur tertia. — Tertia conjectura est, quia Apostoli non solum ungebant baptizatos, sed quoslibet, cum tamen hoc sacramentum solis baptizatis valide dari possit. Quarta est similis huic, quia non ungebant tantum infirmos decubentes, et in periculo vitæ constitutos, sed quoslibet. Ad hæc vero eodem modo responderi potest, primo Christum etiam in hoc dispensasse, quod eodem modo refellitur; quia qua facilitate asseritur sine fundamento, eadem contemnitur. Secundo negari potest quod assumitur, nam res est incerta. Et fateor quidem non esse certam, dico tamen esse valde verisimilem; quia Matthæus absolute et indefinite refert Christum dixisse: *Curate infirmos*, non baptizatos solum, sed fortasse potius non baptizatos, propter quorum conversionem gratia illa concedebatur; jam vero declaravimus, verisimile esse, quando Christus hoc Apostolis dixit, etiam designasse modum unctionis olei; ergo eam tunc non limitavit ad baptizatos, sed generatim concessit ad omnes infirmos, quos curare præcipiebat. Accedit, quod tunc pauci erant baptizati, Marcus vero ait, multos ægros unctiones, et sanatos fuisse. Denique est maxime credibile Apostolos ad illam unctionem non expectasse internam animæ dispositionem, præsertim peccatorum dolorem, sed ad summum fidem, in cuius confirmationem illa opera faciebant; at si illa esset sacramentum, cum majori delectu dispensandum fuisse. Propter hæc ergo, et propter alia, quæ statim in secunda assertione expli-
cabo, sententiam hanc verisimiliorem censem; prius vero quam aliorum fundamentis respondeam, alia sunt a nobis tracianda.

Locus Jacobi expenditur.

8. Hæreticorum responsio rejicitur. — Alter locus Scripturæ, in quo hæc veritas Catholica potissimum fundatur, est Jac. 5, ubi sic dicitur: *Infirmatur quis in vobis, inducat presbyteros Ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, et oratio fidei salvabit infirmum, et allierabit eum Dominus, et si in peccatis sit, dimittentur ei*. Quod testimonium primo elidunt heretici, negando hanc Jacobi Epistolam esse canonicanam; sed nos id supponimus de fide certum ex Ecclesiæ traditione et consensu, et definitione Concilii Trident., sess. 4, de qua re alio loco ex professo agendum est. Secundo respondent, ad varios et falsos sensus verba detorquento, ut late refert, et impugnat Bellarm. supra, cap. 3. Nobis autem ad veritatem confirmandam sufficit imprimis verborum proprietas, denique antiqua Patrum expositio. Nam in illis verbis continentur omnia, quæ sunt de ratione sacramenti novæ legis; primo ritus externus sensibilis, materia, et forma constans, scilicet, unctione olei, et verbo, seu oratione sacerdotis. Secundo designatur minister, scilicet presbyter. Tertio subjectum, scilicet fidelis infirmus. Quarto effectus cum promissione gratiae ad remissionem peccatorum, et allevationem ægroti ordinatam. Quæ omnia in discursu materiæ explicabuntur eum singulis verbis hujus testimonii. Quod vero ita Patres intellexerint, ex sequente probatione constabit.

Probatur assertio ex Conciliis et Patribus.

9. Secundo ergo probatur assertio ex traditione, et definitione Ecclesiæ. Et imprimis est celebre testimonium illud Innocentii I, epistol. ad Decent., cap. 8, ubi de hac unctione exponit locum Jacobi, cuius verba in sequentibus quæstiōibus, prout ad illas pertinerint, expendemus. Ad hunc vero locum maxime spectat, quod unctionem hanc vocat genus quoddam sacramenti; et ideo ait penitentibus non esse concedendum: *Nam quibus, inquit, cætera sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi?* Ubi constat, genus pro specie accepisse. Loquitur autem de his, qui in publica erant penitentia, quibus ante reconciliationem nulla dabantur sacramenta. Eamdem veritatem docuit Innocentius III in c. unico de Sacra unctione, ubi unctionem visibilem, de qua Jacobus locutus est, dicit esse signum invisibilis

unctionis interioris, atque adeo sacramentum. Pontifices imitata sunt Concilia, nam Vormatiense, c. 72, verba Innocentii I transcripsit. Cabilonens. sub Carolo, cap. 48, eodem modo expositus locum Jacobi, et subdit: *Non itaque contemnenda est hujusmodi medicina, quæ animæ corporis quem medetur languoribus.* In Concilio vero Aquisgran. II, sub Ludovico, cap. 8, præcipitur Episcopis, ut in die Cœna oleum sanctum consiant, quia in eo salvatio infirmorum esse creditur. Concilium Mogunt., sub Gregorio IV, præsidente Rabano, c. 26, agens de infirmis: *Sacra, inquit, cum unctione Dei animati secundum statuta sanctorum Patrum, communione viatici reficiantur, de infirmis loquitur. Similia refert Burchard., lib. 4 Decreti, cap. 75, ex Concilio Melden., quamvis in his decretis, quæ in tertio tomo Conciliorum ex illa synodo referuntur, non habentur. Expressius tradidit hæc veritas in Concilio Senon., c. de Extrema unctione, et in alio Concilio Mogunt., c. 34; Florentin., in Decreto Eugenii; Trident., sess. 14, in doctrina et canonibus de hoc sacramento, ubi in c. 2, locum Jacobi eleganter expendit, dicitque, eum sensum ex Apostolica traditione per manus accepta, Ecclesiam didicisse. Attingens vero ibidem locum Marci, solum ait, apud Marcum fuisse sacramentum hoc insinuatum, ut intelligamus, etiam ex mente Concilii non esse parem vim horum testimoniorum, immritoque citatos auctores illa æquiparare. Quod ex ipsis etiam locis perspicere licet; nam apud Marcum tantum curationis corporalis ægritudinis mentio fit; Jacobus vero expresse addidit spiritualem fractum, ejusque promissionem, quæ propria sunt sacramenti, si ex vi ipsius operis effectus fiat, ut Jacobus satis indicat.*

10. Tertio confirmatur ex Patribus tam interpretatio Jacobi, quam veritas ipsa. Primo enim Dionys., c. 7 de Eccles. hierarch., licet prius in part. 2 sermonem habeat de quadam unctione, qua solebant corpora fidelium defunctorum ad sepulturam præparari, quæ sine dubio sacramentum non erat, sed pia aliqua cæremonia, statim vero in parte tertia, in fine, videtur de hoc sacramento loqui dicens: *Idcirco Sanctorum sacra functio divinas participationes largitur utriusque, anima quidem in vera eorum, qui generantur, scientia, corpori vero per sacratissimum unguentum, et per divinæ communionis augustissima signa, totum sanctificans hominem, integrumque ipsius salutem operans, et resurrectionem*

denuncians. In quibus verbis loquitur de speciali unctione infirmorum adhuc viventium; nam plane significat dari homini ad sanctificationem totius, et ad animæ profectum, licet in corpore fiat. Unde illi satis clare tribuit sacramentalem efficaciam, illamque cum communione conjungens, declarat, illamesse unctionem vivorum, et esse verum sacramentum. Dionysium imitatus est August., lib. de Rectitudine Catholicæ conversationis, aliquantulum a principio, dicens: *Quoties aliqua infirmitas occurrit alicui, etc., et infra: Eucharistiam cum fide et devotione accipiat, oleumque benedictum fideliter ab Ecclesia petat, unde corpus suum ungatur, et secundum Apostolum, oratio fidei salvabit infirmum, et allevabit eum Dominus, nec solum corporis, sed etiam animæ sanitatem accipiet.* Et lib. 2 de Visitatione infirm., c. 4, idem sacramentum, *typicalem unctionem* vocat, et de illo Jacobi locum interpretatur. Seio hæc duo opera non reputari Augustini, sed satis nobis est quod sint alicujus auctoris antiqui et gravis, nam eo saltē nomine recepta sunt. Accedit, quod priora verba sumpta videntur ex serm. 218 de Tempore, quod dubium non est esse Augustini. Et similia refert ex Cyrillo, in libro de Adoratione in spiritu, Anastasius Nyssenus, libro Q. in sacram Scripturam, q. 23. Solet etiam referri idem Cyril, lib. 2 de Levit., sed ibi potius de sacramento confessionis loqui videtur. Præterea Chrysost., lib. 3 de Sacerd., ex dictis verbis Jacobi colligit, habere sacerdotes potestatem remittendi peccata infirmis decubentibus; neque id dicere videtur propter potestatem remittendi peccata per sacramentum confessionis, ut interpretari videtur Waldensis, tom. 2, c. 147. Non enim affert Chrysost. verba illa Jacobi: *Confitemini alterutrum peccata vestra, sed illa: Infirmatur quis in vobis, usque ad illa: Et si in peccatis est, dimittentur ei, nimis per ipsam unctionem sacram, et quia hæc a solis presbyteris dari potest, ideo sacerdotes, quatenus habent potestatem ad hoc sacramentum ministrandum, dicuntur speciali modo habere potestatem ad remittenda peccata. Multa etiam in hujus veritatis confirmationem sumi possunt ex Cyril. Hierosolym., Cateches. 5 mystagog., et Beda, lib. 2 in Marcum, c. 24, et Jacob. 3; Bernard., in vita Malachiae Episcopi, circa fin., ubi refert, illum in fine vitæ hoc sacramentum postulasse. Quam euram omnibus viris sanctis fuisse, constat ex Surio,*

quod sacramentum hoc non ex Evangelio, sed epistola Jacobi colligitur.

2. *Assertio de fide, a Christo fuisse institutum hoc sacramentum.* — Dicendum vero est, sacramentum hoc fuisse a Christo Domino immediate institutum. Hæc fuit semper communior Scholasticorum sententia, in 4, d. 23; D. Thom., Palud., Gabr., et aliorum. Et nunc est de fide definita in Tridentino, in particuliari, sess. 14, can. 1 de hoc sacramento, et in genere, sess. 7, can. 1, eamque in genere late confirmavi superiori tomo, disp. 12, sect. 1. Ex quo principio et præcedenti assertione, evidenti consecutione hæc concluditur; nam omnia sacramenta novæ legis sunt immediate a Christo instituta; sed unum ex his sacramentis est extrema unctionis; ergo. Confirmatur, quia, si ab alio, quam a Christo Domino, fuisse institutum, maxime ab Apostolo Jacobo. Sed hoc non est cur dicatur, quia, licet ipse solus illius fecerit mentionem, potuit tamen loqui, non ut auctor sacramenti, sed ut prædictor et doctor. Nec oportet ut dixerit, se tradere, vel docere, quæ a Christo acceperat, præsentim eum ex ipsa materia id satis constaret; nec enim posset vere promittere remissionem peccatorum sub tali cæremonia, nisi de hoc haberet Christi verbum et promissionem; quod si hanc habebat, etiam credendum est cæremonias habuisse. Et deinde, si potestas designandi, vel insti tuendi talen cæremoniam alicui committenda esset, certe potius data esset Petro, ut capiti, vel certe toti Collegio Apostolico, Cur enim Jacobus instituisset et præcepisset quæ Petrus esset servaturus; non fuisse quidem id consentaneum potestati supremæ, quam Christus Petro tribuerat. Quod si dicatur, non solum Jacobum, sed simul cum Petro, vel aliis Apostolis hoc sacramentum instituisse, quæro, unde hoc habeatur? et cur non potius Christo institutio tribuatur? cum ex illo loco Jacobi non possit unum magis, quam aliud colligi.

3. *Quando fuerit hoc sacramentum a Christo institutum.* — Difficultas vero superest, quando fuerit hoc sacramentum a Christo institutum; hoc enim est, quod Bonaventuram maxime movit loco supra citato; quia cum Evangelistæ nullam mentionem hujus institutionis faciant, verisimile est Christum Dominum illam non fecisse. Cur enim Evangelistæ omisissent rem adeo gravem, et ad Ecclesiæ fundamentum maxime pertinentem? Addit etiam conjecturam, quia cum hoc sa-

SECTIO II.

An hoc sacramentum fuerit immediate a Christo institutum.

1. *Alliolorum Catholicorum opinio.* — Inter Catholicos nonnulli negarunt Christum Dominum instituisse hoc sacramentum, ex quo plane consequebatur non esse verum sacramentum; ipsi vero consequens non admittunt, quia putant posse esse sacramentum ab Apostolis institutum. Ita vero sensit Hugo de S. Vict., lib. 2 de Sacram., pag. 13, cap. 2, quem secutus est Magister, in 4, d. 23, et Bonav., ibi, art. 2, q. 2; Alens., 4 p., q. 8, memb. 2, art. 1; Altisiod., lib. 4 Sum., tractat c. 7, . 1. Qui solum in eo fundatur,

cramentum proxime nos præparet ad introitum glorie, non fuit conveniens ante consummatam Christi glorificationem et ascensionem institui. Alii verisimile putant Christum hoc sacramentum instituisse, quando misit Apostolos ad prædicandum; nam, ut supra dicebam, tunc instruxit illos, ut per olei unctionem miraculose et supernaturali infirmos curarent; non enim ausi fuisse Apostoli illo medio uti ad sanitatem conferendam, nisi a Christo edocti fuissent, et in virtute ac fide verbi illius id facerent. Nec enim putandum est Apostolos curasse et sanasse infirmos virtute naturali olei, aut id solum intendisse; quid namque opus illud ad doctrinam confirmandam contulisset? aut quomodo posset medium illud omnibus ægris indifferenter prodesse, et non multis nocere? Ergo sicut tunc instituit Christus illam unctionem ad sananda corpora, ita credendum est instituisse in ratione sacramenti, cum non habeamus in Evangelio indicium aliud hujus institutionis.

4. Non constare de certo tempore quo fucrit institutum.—Dicendum vero est, de tempore hujus institutionis nihil certo nobis constare. Et verisimilius esse non fuisse institutum saltem ante noctem cœnæ; cur enim ante Eucharistiam et pœnitentiam institueretur? Item jam diximus unctionem illam Apostolorum, Marc. 6, non fuisse hoc sacramentum. Unde, licet admittamus tunc Christum præcepisse Apostolis, ut corpora infirmorum ungerent ad sanitatem præstandam, non tamen inde inferitur instituisse sacramentum hoc, quia nec illos tunc docuit de sanctificatione seu benedictione olei præmittenda per Episcopum; nec de forma verborum ullum est vestigium, nec de spirituali effectu vel ejus promissione. Ac denique Christus tunc non tradidit potestam perpetuo duraturam in ministris Ecclesiæ; sed contulit tunc Apostolis gratiam sanitatum, quæ non est communis omnibus, nec certa lege aut modo alicui datur, sed prout Spiritus Sanctus vult, et prout expedit ad confirmationem fidei, ut dicitur 1 Cor. 12. Quamvis autem hæc gratia sanitatum non soleat limitari ad unctionem olei, vel aliam similem, fortasse Christus, ut adumbraret hoc sacramentum, et ad illud homines disponebat, illum modum curandi ægros præscripsit, ut sicut baptismus Joannis præambulum fuit ad Christi baptismum, ita illa unctione Apostolica præambula esset ad hanc sacramentalem unctionem. Quod significavit Tridenti-

num dicens, hoc sacramentum fuisse ibi insinuatum, non institutum. Ex illo tamen Apostolico exemplo fortasse oritur est, ut olim Christiani sæpe uterentur unctione olei, Deo miraculose cooperante, non per modum operis sacramenti, sed per modum effectus gratiæ gratis datae, ut ex Tertulliano sumimus in lib. ad Scapulam, cap. 4, ubi refert, Proclum Christianum oleo curasse Antoninum Imperatorem, qui Christianus non erat, nec capax sacramenti, ubi Pamelius similia nota ex Hieronymo, in vita Hilarionis; Rufino, lib. 2 Histor., cap. 4 de Discipulis S. Antonii, et alii.

5. Fuisse institutum ante ascensionem.—Non fuit igitur hoc sacramentum ibi institutum, neque aliquo alio tempore ante cœnam, non solum quia nullum est in Evangelistis vestigium (hæc enim ratio per se non sufficeret, quia non est necesse ut Evangelistæ omnia narraverint), sed etiam quia nulla est necessitas, vel aliqua alia conjectura talis institutionis, cum in usu hoc sit postremum omnium sacramentorum. De nocte autem cœnæ verisimile est, in ea docuisse Christum Apostolos, inter alia mysteria, ritum observandum in hoc sacramento. Quia vero in illa nocte non fecit Apostolos sacerdotes quoad potestatem in corpus Christi mysticum, sed hanc dedit post resurrectionem, Joan. 20, ideo probabiliter existimo, etiam non dedisse illis potestatem ministrandi hoc sacramentum in ea nocte, sed Joan. 20, quia, sicut hoc sacramentum est quasi annexum sacramento pœnitentiæ, ita potestas illud ministrandi supponit, et quodammodo includit potestatem remittendi peccata, ut Chrysostomus etiam, citato loco, indicavit; ideoque plena hujus sacramenti institutio consummata non fuit a Christo Domino ante resurrectionem suam. Sine ullo vero dubio credendum est, fuisse consummatum ante ascensionem, quia plene ac perfecte fundavit Ecclesiam, priusquam ex hoc mundo discederet, ideoque omnia etiam sacramenta prius perfecte instituit, ut in tomo superiori, disp. 32, sect. 2, latius dixi; ex quo loco confirmari possunt omnia, quæ in praesenti diximus. Nec posterior conjectura Bonaventuræ contra hoc urget (prior enim jam rejecta est), tum quia satis fuit consummata gloria Christi post resurrectionem, etiam ante ascensionem; tum etiam quia oportuit ut priusquam Christus ad gloriam concenderet, et nos instrueret, et media institueret,

per quæ nos ad ascendendum cum illo disponentur.

DISPUTATIO XL.

DE ESSENTIA SACRAMENTI EXTREMÆ UNCTIONIS.

Ex dictis in superiori disputatione sumere possumus, huic sacramento essentialia esse illa omnia, quæ communia sunt sacramentis novæ legis; atque illud, præcipue constare hoc sacramentum materia et forma sensibili, ex quibus constitutur unum integrum signum gratiæ. In hac ergo disputatione explicabimus materiam et formam hujus sacramenti; in sequenti vero declarando effectum ejus, consequenter exponemus quam gratiam significet, et ita erit explicata tota essentia hujus sacramenti, tam quoad rem seu cærementiam impositam ad significandum, quam quoad relationem seu significationem ipsam, quæ sine re significata plene intelligi non potest.

SECTIO I.

Utrum materia remota hujus sacramenti sit oleum olivarum ab Episcopo consecratum seu benedicatum.

1. Oleum olivarum esse materiam remotam hujus sacramenti.—Principio certum est apud Catholicos, materiam remotam hujus sacramenti esse oleum, nam expresso nomine illam designat Jacobus dicens: *Ungentes eum oleo.* Hinc secundo etiam est de fide, oleum hoc debere esse olivarum, ut declaravit Conc. Florent. in decreto Eugenii, dicens materiam esse *oleum olivæ*, quod etiam ex verbis Jacobi desumptum est. Nam oleum simpliciter dictum, liquorem illum significat, qui ex olearum baccis exprimitur, quam significationem habet non solum ex Latinorum usu, sed etiam in Scriptura sacra, et in communis modo loquendi; quapropter, sicut aqua baptismi intelligitur esse aqua naturalis, et materia Eucharistiae panis triticæ, ex vi et proprietate verborum, *aqua*, et *panis*, simpliciter sumptorum, ita in praesenti, ex vi vocis *oleum*, intelligimus hoc debere esse oleum olivæ, et hanc fuisse Christi institutionem, quæ est prima radix hujus necessitatis. Ita ut nulla sit in Ecclesia potestas dispensandi, ut ex alia materia fiat hoc sacramentum, propter necessitatem ullam, quia illa, quæ ex Christi institutione sunt essentialia, immutabilia sunt. Congruentia vero hujus institutionis præcipue sumitur ex ordine ad significandos effectus hujus sacramenti. Nam oleum ad leniens corporis dolores proficere solet, sanitatem interdum restituit, hilaritatem affert, et luminis veluti pabulum esse solet. Hinc etiam oleum pinguedinem gratiæ et spiritus significare solet, ut notavit Gregor., lib. 4, in 4 Reg., c. 4. Et oliva ipsa solet esse pacis signaculum, ut attigit Tertul., lib. de Corona militis, et notari solet ab interpretibus circa illud Genes. 8: *Venit ad eum ad vesperam, portans ramum olive virulentibus foliis.* Ob has ergo et similes causas oleum aptissimum fuit ad declarandum quid virtute hujus sacramenti Deus operetur, tam in animo, quam in corpore ægredi illud suscientis fuit ergo ex hoc capite materia hæc aptissima. Aliunde vero est satis communis materia, quæ facile ubique reperitur, et ideo etiam tanquam necessaria et essentialis posita est, ut res esset stabilis et firma, nec propter raros eventus oportuit dispensationem admittere.

2. Oleum debere esse ab Episcopo benedicatum.—Opinio quorundam—Tertio est etiam constans apud fideles, oleum hoc debere esse ab Episcopo benedicatum. Et quidem quod hoc sit saltem de necessitate præcepti, indubitatum est, propter ea quæ statim subjiciam. An vero sit etiam de necessitate sacramenti, a nonnullis dubitatum est; sunt enim aliqui Catholicæ qui affirmant simplex oleum sufficere ex Christi institutione, aliumque ritum benedicendi oleum esse accidentarium ex Ecclesiæ institutione; ideoque, si prætermittatur, etiamsi peccaminose, validum nihilominus confici sacramentum; aliquando vero ex causa justa, scilicet, necessitate urgente, sine culpa posse ita confici. Quam opinionem tenuisse videtur Victoria, ut patet ex eius Summa de sacramentis, n. 216. Fundamentum sumi potest ex Jacob. 3, ubi solum dicit, *Ungentes eum oleo*; non enim dixit, *benedicto*, sed simpliciter, *oleo*; ergo tantum oleum simplex et naturale est essentialis materia. Simili enim argumento colligimus, essentialiem materiam baptismi esse simplicem aquam naturalem, non sanctificatam aut benedicatam, quia Scriptura simpliciter aquam requirit, juxta illud Actor. 8: *Ecce aqua, quis prohibet me baptizari?* etc.; ergo similiter, etc. Nec refert quod Jacobus subjiciat: *Ungentes eum oleo in nomine Domini*; non enim dixit oleo benedicto, aut sanctificato in nomine